

Bemærkninger til forslaget

Naturen forarmes

Socialdemokratiet ser dette beslutningsforslag som en del af en større reform af den danske natur. En reform, der desværre er nødvendig for at imødegå den større og større forarmelse af dansk natur og danske naturværdier, en forringelse, som bl.a. Wilhjelmudvalget pegede på i rapporten »en rig natur i et rigt samfund« fra november 2001. Beslutningsforslaget skal også ses som en direkte forlængelse af Wilhjelmudvalgets anbefalinger om bedre beskyttelse af eksisterende natur, bedre grundlag for en målrettet naturforvaltning samt fortsat styrkelse og målretning af sektorens indsats.

Gennem århundreder har mennesker formet og udviklet Danmark efter deres behov, og de sidste hundrede år er danskerne også blevet optaget af at beskytte deres natur og deres åbne landskab.

Men den industrielle udvikling og varetagelsen af de økonomiske interesser har slidt på de danske naturværdier. Det gælder ikke mindst indvindingen af land, intensivering af landbrugets dyrknings- og driftsformer, udviklingen af et moderne vejnet og den kraftige udbygning af større og mindre bysamfund. Ofte har det været en ond cirkel, hvor god dyrkningsjord er blevet inddraget til byformål, mens marginale jorder er inddraget til dyrkning af korn og andre intensive afgrøder. Naturens kvalitet er kraftigt på retur.

Danmark trænger til en naturreform. Mulighederne for at modvirke fortsatte tab og for at genskabe de allerede tabte naturværdier må udnyttes fuldt ud gennem en samlet reform af naturpolitikken. Ikke mindst vore børn og børnebørn skylder vi retten til at opleve en rig og dynamisk natur.

Naturens balance er truet

Naturen har for lidt plads og for lidt vand, den tilføres for mange næringsstoffer, og naturarealerne er for små, for isolerede og under tilgroning. Naturen kan ikke klare den nuværende intensive anvendelse, hvor græsning, høst af hø og høslæt bliver stadig mere sjældent.

Udnyttelsen af naturen i Danmark er ikke bæredygtig.

Det ses f.eks. ved, at omkring 10 pct. af det formodede antal arter i Danmark er truede. Omkring 340 arter er uddøde siden 1850, størstedelen som følge af menneskelig aktivitet. Mange bestande af vilde planter og dyrearter befinder sig på eller under grænsen for overlevelse. Endvidere er arealet med klitter, heder, strandenge, overdrev, enge og moser i løbet af de sidste 150 år blevet reduceret fra i gennemsnit 60 pct. til 8-9 pct. af landets areal. De enkelte arealer er samtidig blevet meget små, og de plejes ikke tilstrækkeligt.

Omkring 80 pct. af landets areal er påvirket af dræning. Mange søer og fjorde er afvandet, og mindst 140.000 ha er i dag pumpearealer, som tidligere var eng, kær, mose, sø eller fjord. Kun ca. 2 pct. af vandløbene er naturligt slyngede.

Naturpleje og naturgenopretning

Beslutningsforslaget indeholder en styrkelse af naturplejen. Det gælder statens, amternes og kommunernes naturpleje og den naturpleje, der udføres af landbrug og skovbrug.

Tilgroning som følge af ophørt ekstensiv landbrugsdrift og tilførsel af især luftbårne næringsstoffer samt anvendelse af pesticider er en af de væsentligste trusler for mange naturområder og deres indhold af vilde planter og dyr. Derfor er styrkelse af naturplejen et vigtigt initiativ for at få tilvejebragt en gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) med tilhørende arter samt i de naturtyper, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og i de fredede områder.

Der er behov for en vifte af instrumenter for at fremme en målrettet naturpleje hos lodsejere, erhverv og myndigheder, herunder frivillige aftaler som f.eks. de miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ-aftaler), plejeplaner for fredede områder, etablering af fælles græsning, beskyttelse af eksisterende overdrev m.v. – initiativer, der er vigtige af hensyn til naturen, men som også er vigtige for, at Danmark kan leve op